

**Historia De Vita, Moribvs, Rebvs Gestis, Stvdiis Ac
Denique morte Praedicantium Lutheranorum, Doct.
Martini Lvtheri, Philippi Melanchthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melanchthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

III. Decretum Spirense contra Protestantes fœdus cum Helvetijs inire
cogitantes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

Nam ut discederent à sententia Lutherani ANNO
vel Zwingiani sperare non poterat: vt au- 1529.
tem solida fieret coniunctio, vtrisque mor-
dicus opinionem suam tenentibus, frustrà
videbat expectari. Ne tamen damnarentur
Zwingiani, tum quidem à Landgrauio per-
suasus, impediuit; quod eos nondum auditos
esse diceret, nec causam legitimo iudicio dis-
cussam. Interim ferre non potuit, vt cū Lu-
theranis quodam societatis nexu coniunge-
rentur. Hæsit itaque perplexus admodum &
anxius, velut inter faxum & sacrum quod
aiunt, eosque nec pro socijs haberi voluit,
nec in hostium numero censeri. Langrauius Landgra-
verò, vt erat iuuenis vehementis ingenij, & uius medi-
totus ardebat rapido quodā nouitiæ religio- tatur cōcor
nis affectu, tentandū putauit, an possent vtri- diam inter
que sententijs inter se collatis in eosdē can- Luth. &
cellos redigi. Itaq; solutis Comitijs, hoc eo- Zwinglia-
dem anno, sub Autumnum ductores vtriusq;
partis præcipuos Marpurgum euocauit; qua- nos.
de re paulò infra dicemus.

Interim decretum fuit in Comitijs, vt qui III.
per Germaniam in religione nihil hactenus Sleid. lib. 6.
mutarint, deinceps quoq; nihil innouent vs- Decretum
que ad Concilii tempus: Qui verò doctrinæ, de mutati-
rituumq; mutationem induixerint, nec resti- one reli-
tuere possint abrogata sine motu publico, ij gionis.
nihil mutent in posterum, donec causa hæc
in Cōcilio discussa sit atq; definita; vt nec Sa- De dogma
cramatariorum dogma recipiatur à quoquā, tis Sacra-
nec Missa vspiam abrogetur; vt Anabaptistæ mentario-
rum.

38 VITA ET RES GESTAE

ANNO
1529.Protestatio
Principum
contra De-
cretum.Cogitant
fœdus ini-
re cum HelMelanch-
thonis per-
turbatio.
*In ep. ad
Cam p. 124*

in erroribus obstinati capite plectantur ; vt Euangeliū doceant, Ecclesiarum ministri iuxta probatam ab Ecclesiā interpretationē, controuersijs ad synodi cognitionem reie-ctis ; vt pacem inter se colant Ordines, nec quisquam alteri molestiam inferat religio-nis nomine. Decretum hoc displicuit Prin-cipibus Lutheranis; cui se nequaquam assen-tiri publicè, & solenniter sunt protestati: Vnde Protestantium societas originem habet in Germaniā : quorum primi nominis erant Ioannes Elecтор Saxo, & Hassiae Landgrau-ius Philippus, vigintiquatuor annorum iu-uensis. Hi verò, cum sese factā protestatione, à communi cæterorum Ordinum corpore præcidissent, nouam hanc societatem quibus possent præsidijs muniendam censuerunt. Itaque per quosdam cogitari cœptum fuit de-fœdere cū Heluetijs Zwinglianis ineundo, qui coniunctionem huiusmodi cum Luthe-retijs. Principibus cupidè satis ambiebant.

Hoc verò negotium Landgrauius pro suo in Sacramentarios affectu cum primis vrge-bat : Quod cum Melanchthon intelligeret, vehementer fuit perturbatus, venitque in mentem illi pœnitere, quod in Conuentu, cum de Zwinglianis ageretur, consilium se-parationis non suggesserit; Nec grauissimam hanc animi perturbationem dissimulare potuit ; quemadmodū epistola testatur ad Camerariū scripta, postquā ē Comitijs VVittē-bergā reuersus est: Ex qua istius generis quæ-dam

dā excerpto: Non dubito, inquit, quin magno-
perè admireris, cur nihil scripserim ad te sub
exitum Comitiorū. Ego verò, mi Ioachime,
ita fui perturbatus, vt primis diebus penè ex-
tinctus sim; omnes dolores inferni oppresse-
rant me. Et infrā: Postea resciui, cupere quo-
dā cum nostris & vrbe vestrâ (Norinbergam
dicit) fœdus facere. Ibi cœpi horribiliter an-
gi: nollē enim à nobis descendī aliena. $\Delta\lambda\mu\gamma\delta$
 $\tau\omega\tau\alpha\kappa\iota\omega\varphi\varrho\sigma\tau/\delta\tau\gamma$. Etsi, an ad huius defen-
sionem fœdus expetatur, nondū planè scio:
sed dū metuo omnia, mirabiliter animo con-
sternari cœpi. Et in illa ipsâ consternatione
sensi, quantum sit vitij in quibusdam. Dole-
bā item, quod nō statim autor, vel certè sua-
for separationis fuisse. Cogitabam occasio-
nem datam esse, per quā latius serpat $\beta\epsilon\chi\lambda\omega-$
 $\tau\eta\zeta$. Veniebat in mentem, hanc rem Imperij
& religionis mutationem afferre posse. Infi-
nita sunt, quæ me adhuc excruciant.

Cæterū tribus potissimum causis mo-
tus fuisse videtur, vt à fœdere cum Zvvin-
gianis paciscendo tā alienus esset; tum quod
ipsorum dogma nouum esse iudicaret, & in-
cognitum Ecclesiæ primitiæ; tum quod ab
eius propagatione magnam Imperio cōcus-
tionem, imò & ruinam imminere persuasum
haberet; demum quod ad tuendā religionem
ciuilia pangī fœdera, tum quidē improbaret.

Causæ aliena-
tionis à
Zwinglia-
nis.

Postquā solut⁹ fuit Spirēsis Cōuētus, cęptū
est à quibusdā de cōponēdo dissidio cogitari,
quod de Eucharistię mysterio inter Saxones

IV.

De compo-
nendo dis-
sidio agitū-